

a III. országos könyvtárügyi konferencia

GSZTONYI JÁNOS

MŰVELŐDÉSÜGYI MINISZTERHELYETTES

HAZÁNKBAN ÖSSZEFONÓDOTT A KÖNYV, A KÖNYVTÁRAK ÉS A SZOCIALIZMUS TÖRTÉNETE ÉS JÖVŐJE

Tisztelt konferencia, kedves elvtársak!

A X. pártkongresszus óta ez az első országos jelentőségű kulturális tanácskozás. Azt hiszem, ez a tény önmagában meghatározza ennek a tanácskozásnak jelentőségét. Most egész népünk — a pártkongresszuson megjelölt távlatok ismeretében — a tennivalók és a feladatok számbavételének idejét éli. A társadalom minden rétege, valamennyi intézménye és szervezete meghatározza saját tennivalóit, tisztázza sajátos feladatait a közös cél, a szocializmus építésének magasabb szinten való folytatása érdekében. Eddigi eredményeink továbbfejlesztése, a magasabb szinten való folytatásból adódó bonyolultabb feladatok, az intenzív fejlődési szakasz összetettebb, „munkaigényesebb” tennivalói növelik a felelősséget, mindnyájunk felelősségét.

Társadalmunk fejlődésének alapja most is a gazdasági építőmunka, amely napjainkban az új gazdaságirányítási rendszer következetes alkalmazását, a tudományos-műszaki forradalom kibontakoztatását követeli tőlünk. Ezzel együtt és egyidőben államigazgatási rendszerünk tökéletesítése, a szocialista demokrácia teljesebb érvényesítése azt célozza, hogy egész népünk az eddiginél is jobban a magáénak érezze, vallja és tudja, éppen ezért szüntelenül jobbitsa szocialista rendszerünket. Nem kisebb feladataink az ideológiai életben, a művelődés területén sem. A szocialista kulturális forradalom folytatása, új, az eddiginél hatékonyabb szakaszának megindítása a közoktatás, a közművelődés, a tudomány és a művészetek területén egyaránt jobb, színvonalasabb munkát követel mindannyiunktól. A művelődés jobb lehetőségei, a műveltség magasabb színvonala feltétele az előbbieken említett tennivalóknak épp úgy, mint az ember önmegvalósításának, amelyre a szocializmus — eddig is, ezután pedig még inkább — jobb lehetőségeket nyújt, mint bármely ezt megelőző, illetve más mai társadalmi rendszer.

Tisztelt hallgatóim! Önök, akik részt vesznek ezen a konferencián, mindenkinél jobban tudják, hogy a könyvtár — a művelődésnek ez a hagyományos, de mindig korszerű és állandó megújulásra képes intézménye — igen szorosan, szinte közvetlen módon kapcsolódik a társadalom valamennyi élettevékenységéhez. Jelentősége nem csakként ma sem, a modern tömegközlelési eszközök korában sem, sőt azokkal együtt, hatásukkal is megerősödve változatlanul a kultúra egyik alapvető intézménye. A könyvtárakban őrzött és feltárt dokumentumok, az azok alapján nyújtott tájékoztatás és a segítségükkel végzett nevelőmunka egyformán nélkülözhetetlen a termelésben, a kutatásban, az oktatásban és a közművelődésben! Nincs olyan tevékenység, amely ne élne az emberi kultúra, a tudomány, a művészetek klasszikus és mai értékeivel,

amelyeket a könyvtárakban összegyűjtve az önök kezére. hozzáértésére és odaadó lelkesedésére bízott a társadalom.

A szocialista Magyarország, pártunk és kormányunk eddig is sokat tett a könyvtárak érdekében, tudatosan épített tevékenységükre. Felszabadulásunk jubileumi esztendeje méltó alkalmat jelent a megtett út számbavételére. Azt gondolom, hogy a konferencia tézisei, amelyeket önök megkaptak, jól foglalják össze elért eredményeinket, amelyeknek alapján joggal vallhatjuk a mai alkalommal is, hogy az olvasás, a könyv, a könyvtárak és a szocializmus sorsa, története és jövője összefonódott hazánkban.

Azok a tennivalók és feladatok, amelyek előttünk állnak, az eddiginél is többet kérnek, követelnek a könyvtáraktól a társadalom és a könyvtárak tevékenységének valamennyi területén. Gazdasági építőmunkánk, a tudományos-műszaki forradalom kibontakoztatása azt kívánja, hogy a kutatás, a hazai és külföldi műszaki, tudományos eredmények és ismeretek minél előbb gyakorlati alkalmazást nyerjenek. Már a kongresszus előtt nagy nyomatékkal szölkak ezekről a feladatokról a Központi Bizottság tudománypolitikai irányelvei. A kutatásban, a termelésben dolgozók tájékoztatásában, a hazai, a szocialista táborbeli és a világon bárhol elért eredmények közvetítésében, az azokról való tájékoztatásban kiemelkedő szerep vár a könyvtárakra.

Az oktatás, a képzés és a nevelés kérdései évek óta társadalmunk érdeklődésének homlokterében állanak. Nemrégiben az V. nevelésügyi kongresszus, a párt központi bizottságának ifjúságpolitikai állásfoglalása hívta fel a figyelmet tennivalóinkra az ifjúság képzésében, az életre való felkészítésében. Kongresszusunk határozata az oktatási rendszer korszerűsítésére kötelez bennünket. Ennek előkészítése sokoldalú vizsgálódást, alapos mérlegelést igényel, de azt tudjuk, hogy szorosabb kapcsolatot kell teremtenünk az iskola és a társadalom, az iskola és az azon kívüli művelődési lehetőségek között. Az egész életen keresztül tartó művelődés igénye, az iskola alapozó, a további művelődésre felkészítő jellegének érvényesítése, az iskoláskoron túli művelődés legfontosabb eszközöként hangsúlyozza az olvasást, és intézményét, a könyvtárat. De az iskolában is, az oktató-nevelő munkához kapcsolódva is, meg a pedagógusok felkészítésében is megnő az olvasás, a könyv, az iskolai és egyéb könyvtárak jelentősége.

Közművelődési rendszerünk — a kongresszus által ugyancsak igényelt — korszerűsítésére az első lépéseket megtettük. Az ez év tavaszán lezajlott országos népművelési konferencia sokoldalúan és hangsúlyosan foglalkozott a könyvtárak közművelődési felelősségével. Ez a ma kezdődő tanácskozás az ott megkezdett folyamat folytatását is jelenti. A könyvtárak közművelődési, nevelési feladatainak elemzése, tennivalóik pontosabb meghatározása népünk szocialista szellemű nevelésében, bizonyára hozzájárul egész közművelődésünk továbbfejlesztéséhez. A tudományos ismeretek, a művészet klasszikus értékű és szocialista eszmeiségű alkotásainak közvetítésével, a könyvekben rejlő óriási tudományos, esztétikai és erkölcsi nevelőerő hatékonyabb felhasználásával, az ehhez szükséges szervezeti és módszertani feltételek tisztázásával a könyvtárak a közművelődés korszerűbbé és hatékonyabbá válásának élharcosai lehetnek. Hiszen művelődéspolitikánk a könyvtárakat a művelődés alapvető intézményei között tartja számon, ennek megfelelően kéri és igényli munkájukat, biztosítja működésük feltételeit.

A III. országos könyvtárügyi konferencia 15 évvel követi a megelőzőt. Ebben az időben lényegesen módosult társadalmunk arculata, változtak a kulturális intézményekkel, köztük a könyvtárakkal szemben támasztott követelmények, igények is. Ez a konferencia alkalmas és megfelelő időpontban ült össze, hogy meghatározza a könyvtárak előtt álló legfontosabb feladatokat, hogy keresse azokat a módokat és megoldásokat, ahogyan a könyvtárak megfelelhettek mai feladataiknak. A párt kongresszusa jó távlatot, biztató alapot ad ennek a konferenciának a munkájához. A társadalmi élet minden területén a valóráváltás, a tervek kidolgozása, a tennivalók meghatározása van soron. Ez a konferencia erre vállalkozott, ilyen céllal ült össze. Tanácskozásukhoz jó munkát, sok sikert kívánok.

E gondolatok jegyében a III. országos könyvtárügyi konferenciát megnyitom.

A könyvtárak helyzetét tanulmányozva... olyan gondolat is találunk, amelyek enyhítéséhez nem kell minisztertanácsi határozat, minisztériumi utasítás. Legfeljebb a közvélemény figyelme és megértése. Az kell, hogy szeressék a könyvtárat, s tekintsék közügynek. Tekintsék annak, ami: a tudás, a kultúra, az igényes szórakozás, a lelki felüdülés otthonának. Olyan otthonnak, amelynek bővítése, csinosítása, gazdagítása mégér némi áldozatot és figyelmet.

Vilcsék Anna

(Magyar Nemzet, 1970. dec. 13.)